

Nemesné Müller Mária: „A cheltenhami új nevelési kongresszus tanulságait“ ismerteti tanulmányában. Az új nevelés eszméje lassabban terjed, mint várták volna, pedig irányelvei és az eljárások helyesek. Erre bizonyítékot szolgáltat Dánia és Anglia. Aggasztó tünet azonban, hogy az új iskola legnagyobb megbecsülői és az elvek legerősebb követői a japánok, kínaiak, négerék. Ez intelleum Európa számára. Majd részletesebben ismerteti Kolumbia rohamos fejlődését a nevelésügy terén, amelyet a nálunk is járt Nieto Caballero, a tudós és politikus indított meg és fejlesztett tovább. Segítségére volt ebben Decroly is, személyes megjelenésével.

A folyóirat irodalom rovata a szokott kiváló könyvismertetések és értékelések sorozata.

A Jövő Utjain f. évi 5. számának cikkei: *Ligeti Boriska* tanulmánya: *A boldog ember lélektana* címmel. Boldog az, aki annak érzi magát, nem akit annak tartanak; teljesen szubjektív érzés. A boldogság érzését akadályozó körülmények: súlyos betegség, tartós testi fájdalmak, elsőrendű életszükségletek hiánya, fizikai és szellemi rabság. Lelkünk alaptónusa velünk született. De nevelés és önnevelés által irányítható. A munkát, a foglalkozást hivatásérettel kell végezni, nem csupán kenyérkeresetnek tekinteni. Feltétlenül szükséges a boldogság érzéséhez a vallásos hit. A boldogság egyik akadálya az önzés. Vizsgálja azután a boldog házasság és a boldog nő feltételeit. *S. Kis Terézia* konkrét eseteken ismerteti a tanyai magyar gyermekek szociális helyzetét és ilyen körülmények között lefolyt nevelő munkájának egyes megragadó képeit. Öröm olvasni záró sorait: „Sok nehézség, sok küzdelem, sok önmegtágadás, fáradtság, a tanyai kis magyarok nevelése, de mert nehéz, az eredmény annál boldogítóbb.“ *H. Révész Margit: A jellemfejlődés útjáról* írt. Elemzi a jellem kialakulásának fázisait, a fejlődés zavarait, a jellemfejlesztő eljárások irányait. *Dénes Magda A teszt módszer határai* cím alatt rámutat a tesztek néhány hibájára. A lelki kutató közvetlen megfigyelésből induljon ki, s a teszt eredményét ehhez mérje, mert hiszen a teszt egyoldalú, mesterkelt körülmények közé helyezett egyének vizsgálata. A teszt-eljárást kizárólagosan használni hiba. *Nyilas Vera* cikke a *Cselekvés és intelligencia* összefüggésére mutat rá. Innen ered a „cselekvő iskola“, a „munkaiskola“ azon törekvése, hogy az ismereteket nem mechanikusan, hanem a gyermek cselekvő munkája útján akarják megszereztetni. Piaget egy lélektani kísérletét ismertetve, arra az eredményre jut, hogy a nevelő feladata a gyermek aktivitásának felébresztése és irányítása, továbbá a motorikusan kialakult ismeret megfogalmaztatása, tudatossá tétele. *Sz. Weress Jolán* az Erdélyben fiatalon meghalt Balázs Ferenc munkásságát méltatja, amely munkásság a Vidékfejlesztő Szövetkezetben él tovább. Végül a folyóirat közli egy bécsi anya beszámolóját ma 17 éves fiának lelki fejlődéséről. Érdekes megfigyelni, miként lesz a gyermek vad és durva, s egyik tanárának okos, nevelő eljárásával miként alakul át békés és szolgálatkész ifjúvá.

Nevelésügyi Szemle f. évi június—szeptemberi számának első cikke: *A fiúk és leányok nevelésének eltérése a középiskolában, Zibolen Endrétől.* A nőnevelés célja mindenkor az volt, hogy jó háziasszonyok és jó anyák

legyenek a leányokból. Ez volt régebben egyszersmind a női élethivatás is. A leromlott gazdasági viszonyok azonban a nőt is kereső élethivatásra szorították s így a nevelésben két cél merült fel: szem előtt tartani a nő eredeti hivatását a családban, és önálló életpályákra nevelni. A női függetlenség és önállóság, amelyet gazdasági okokon kívül a kor gondolkodásának változása is magával hozott, átalakította a leányok iskolai nevelését is. Mind több leány lépett a középiskolába, úgy hogy népesebb helyeken indokolttá vált külön leányközépiskolák felállítása. Miután középiskolai törvényünk fiú- és leányközépiskolákat nem különböztet meg, amikor a középiskola célját megjelöli, ezek a célkitűzések kötelezőek a leányközépiskolákra is. E hármás célkitűzés: vallásos alapon álló erkölcsös polgár nevelése, általános műveltség nyújtása, egyetemre és főiskolákra való előkészítés. Egyik célkitűzés sem teszi azonban lehetetlenné, hogy a nő alaphivatását figyelmen kívül kelljen hagyni. Ismerve a női lélek fejlődési fokainak a férfiétől eltérő sajátosságait, meg van a mód arra, hogy a középiskola hármás célja elérhető legyen a női lélek sajátosságainak és szükségleteinek megfelelő módon. Erre tekintettel is kell lenni az anyag kiválasztásában, a módszerben és a nevelői eljárásban. Zibolen Endre cikkében ezekre ad konkrét tanácsokat.

Szombatfalvy György sokszor tárgyalt dologról értekezik „*A polgári iskola reformjához*“ c. cikkében. Szerinte legyen a polgári iskola 3 osztályú, a hatodik elemi után, 12-től 15 éves korig. Megállapítja, hogy „iskolarendszerünk szerencsétlen módon még ma is tíz éves korban kívánja eldönteni, hogy ki szerezzon az elemi fokot meghaladó általános műveltséget“, de ezt csak a polgári iskolával kapcsolatban találja szerencsétlennak. Persze, olyan indító okokat sorol fel, amelyek arra mutatnak, hogy a középiskolát is 6 évre kell devalválni, 12-től 18 éves korig. A polgári iskolának engedélyezett 15 éves befejező kort a pubertás lezajlásával indokolja. Cikkje végén megnyugtató, hogy a polgári iskolai tanárok azért nem vesztik el kenyereiket. A polgári iskolai tanárság azonban nem kenyere-féltésből, nem indokolatlanul fölfelé törő ambícióból keresi a polgári iskola reformjának útjait, hanem egyedül a nemzet életérdekeit tartja szem előtt.

Zentai Károly tanulmánya „*A népiskolai tanító és a figyelem lélektana*“ címen főleg Várkonyi Hildebrand neveléslelektani kutatásait ismerteti. A címből a „népiskolai“ jelzőt nyugodtan elhagyhatjuk, mert amit a figyelem természetéről mond és amit eredményül megállapít, azt minden tanítással foglalkozónak ismernie és tudnia kell. A figyelem lélektani meghatározása után foglalkozik a figyelem terjedelmével, megosztottságával, élességével és pontosságával, majd a fáradékonyság, a figyelem-oszcilláció és időtartammal. Tanulmányának további pontjai a figyelem alkalmazkodása, különböző formái, fejlődése, a figyelmetlenség okai és a figyelem nevelésének céljai, eszközei. Végül Várkonyi H. négy, e területre vonatkozó, még vizsgálendő problémájára hívja fel a figyelmet: 1. milyen tanítási mód ébreszt figyelmet, 2. a magyar gyermekre melyek a figyelem külső kellékei, 3. milyen összefüggés van figyelem és tehetség között, 4. milyen az egyes osztályok tulajdonsága a figyelem szempontjából és mik az okai egyes tárgyakkal szemben megnyilatkozó érdeklődésének.

Forgách Géza megkülönböztet játékfilmet, oktatófilmet és tanítófilmet. Vizsgálja ezek lelki hatásait, a tanítófilm lélektani kellekeit. A tanítófilmeket két csoportba osztja: 1. alkalmazott, vagy szerelt filmek és 2. saját gyártású, vagy eredeti filmek. *Nagy Miklós* a vetítés olyan apró problémáiról szól, amelyek mégis alkalmasak a filmoktatás akadályozására. Ilyen pl. az iskola kiadásai egy-egy filmmel kapcsolatban, amely filmenként több mint egy pengőre rúg (körülbelül 1.60 P). De ilyen kérdés annak a tanárnak munkatöbblete is, aki megbízott a gép karbantartásával, vagy azt legtöbbször használja (földrajztanár). Vagy mindenki értsen a gép kezeléséhez, s az ne terheljen egy tanárt, vagy ha egyet terhel (mert a felelősség szétosztása a gyakorlatban a filmezés csődjével fenyeget), az illető tanár elfoglaltságába beszámíttassék. A syllabusok egy-két példányban való megküldése sem segíti elő a filmek használatba vételét, hanem tárgyanként szétválasztva kellene elkészíteni, minden szaktanár részére külön.

Hajós Elemér „*Csodagyerekek*“ címen közli tanulmányának első részét. A kérdés vizsgálatára a következő pontokat tűzi ki: 1. általánosan megnyilvánuló tehetségláz, 2. a szülők hiúsága, 3. a szülők kapzsi önzése, 4. a családi élet válsága, 5. a szülők tájékozatlan elfoglaltsága, 6. a gazdasági válság.

Iskola és Egészség 1937. évi 4. számában *Schmidt Ferenc* az egyéniség kialakulásában szereplő környezeti tényezőket veszi számba azok hatáskaira való rámutatással. A születés utáni környezeti tényezők érvényesülését három körülmény határozza meg előre: az életkor, a nem és a testi állapot. Általános környezeti tényezők a korszellem, a vallás, a nemzet, a lakóhely és a világesemények. Részlegesek a természet (táj, talaj, növény- és állatvilág), az embertársak (idegen, barát, rokon, család). *Eöry László* a fokozott vitaminyújtás pécsi kísérleteit dolgozza fel tanulmányában. 20—20 tanuló kísérleti táblázatait közli, akiknek vitamintáplálása a következőképen oszlott meg: 1. Ovomaltinos tej, 2. Ovomaltin tej nélkül, 3. csak tej, 4. a „Jólé“-gyár által készített gyümölcslé, 5. csukamájolaj. Megállapításai: súlygyarapodás szempontjából az Ovomaltin és csukamájolaj, a növekedésre legjobb hatású a „Jólé“. *Plenczner Sándor* ismerteti a budapesti szív- és sportszakorvosi Intézet múlt tanévi munkáját. *Joós Ilona* az oltások után mutatkozó zavarokról tájékoztat. A használatos védőoltó-anyagok nem szérumok, tehát szérumbetegségről nem lehet ilyen esetekben beszélni. Az oltási reakció individuális jellegű. Fiatalabb egyéneknél ritkább és enyhébb lefolyású. *Zemp'ényi Imre* két kisebb cikke a serdülőkori onaniáról és népünk serdülő ifjúságának neveléséről szól. Két, szülői értekezleten elhangzott előadást közölnek *Strausz Tibor* és *Elekcs György*. Az első: a gyermeki lélek gondozása. Legyen a szülő gyermekéhez őszinte, türelmes, ne csak büntessen. A gyermek sokszor érendszere rendellenes idegállapotának és álomképeinek hatása alatt mutat aggasztó jelenségeket. A pubertás kora minden gyermeknél és soknál a korunkat jellemző idegesség hoz létre zavarokat. Törődni kell a szülőnek gyermeke testi és lelki élet-megnyilvánulásaival, fegyemezni és nevelni előrelátással, türelemmel, szeretettel. A második szülői értekezlet a középiskolás diák étkezési kérdéseivel foglalkozik. Tanácsokat ad, milyen legyen a táplálék ki-